

УДК 631.3.02

**СИСТЕМА ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ПІД ОЗИМИ КУЛЬТУРИ ПІСЛЯ
НЕПАРОВИХ ПОПЕРЕДНИКІВ**

Пупко М.К., магістрант, Анікєєв О.І., к.т.н., доцент

*(Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка)*

У господарствах Полтавської області основними непаровими попередниками для озимих культур є горох і кукурудза на силос.

Після гороху під посів озимих краще всього застосовувати поверхневий обробіток важкими дисковими боронами, який має істотні переваги перед оранкою та безполицевим обробітком. В цьому разі досягається краще рихлення ґрунту, що запобігає випаровуванню ґрунтової вологи, а вода, навіть незначних опадів в цей період концентрується в посівному шарі ґрунту. Внаслідок кращого вологозабезпечення та більш якісної підготовки ґрунту отримують більш дружні і ранні сходи озимої пшениці (за зазвичай на 2...3 дні раніше), а урожайність зерна підвищується на 2...4 ц/га у порівнянні з оранкою чи безполицевим плоскорізним обробітком. В роки з достатнім зволоженням кращий результат забезпечує застосування після луцення стерні чизельного рихлення за допомогою ПЧ-2,5, ПЧ-4,5 на глибину 20...22 см в агрегаті з пристроями ПСТ-2,5 і ПСТ-4,5 відповідно. В цьому випадку рослини озимих культур краще розвиваються та дають прибавку урожаю у 2,0...2,5 ц/га за рахунок більш рівномірного розподілу вологи по кореневмісному шару та руйнування "плугової підшви" робочими органами чизельних плугів. Після кукурудзи на силос, яку збирають у фазі молочно-воскової стиглості зерна, ґрунт, як правило, буває пересушеним і ущільненим, а часу на його обробіток зовсім не залишається, тому потрібно в першу чергу для підготовки ґрунту під посів озимих застосовувати комбіновані агрегати (АКП-2,5, АКП-5, "Агро-3", АРП-3, КР-4,5 та інші), які за один прохід здатні повністю підготувати ґрунт до сівби. Широке застосування комбінованих агрегатів дозволяє краще підготувати ґрунт, зберегти ґрунтову вологу, значно зменшити витрати пального і коштів, скоротити строки проведення. Якщо в господарстві немає або не вистачає комбінованих агрегатів, то услід за збиранням кукурудзи на силос слід застосовувати поверхневий обробіток важкими дисковими боронами БДВ-6,3, БДТ-7, БД-10, "Деметра" та інші. Поле обробляють у двох напрямках на глибину 6...8 см. Дослідження свідчать, що застосування поверхневого обробітку забезпечує в порівнянні з оранкою і плоскорізним обробітком краще зволоження посівного шару ґрунту і більш високий вміст агрономічне цінних часток ґрунту, завдяки чому більш рівномірно загортається насіння і одержуються більш повні сходи.

Список літератури:

1. Харченко С.О. Напрямок в розробці агротехнологій блочно-варіантних систем для господарств різних технологічних рівнів / С.О. Харченко, О.І.

Анікеев, М.О. Циганенко, О.Д. Калюжний, Г.В. Рудницька, В.В. Качанов, О.М. Красноруцький, С.А. Чигрина, К.Г. Сировицький, Є.А. Гаєк // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Вип. 156, – 2015. с. 174-179.

2. Харченко С.О. Польові дослідження борони-луцильника Дукат-4 з стійками кріплення дисків різної жорсткості / С.О. Харченко, О.І. Анікеев, М.О. Циганенко, Р.В. Антощенко, В.В. Качанов, О.Д. Калюжний, Є.А. Гаєк, Г.В. Сорокотяга // Інженерія природокористування, № 1, – 2017. – С. 58-62.

3. Каталог сільськогосподарської техніки. Навчальний посібник / Л.М. Тіщенко, В.І. Мельник, С.О. Харченко та інші. – Харків: ХНТУСГ, 2015. - 450 с.

5. Мельник В.І. Удосконалення роторного розкидача органічних добрив / В.І. Мельник, О.А. Ромашенко, О.І. Анікеев, Г.В. Фесенко // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 59-62.

6. Мельник В.И. Экономическая эффективность элементов системы точного земледелия / В.И. Мельник, А.И. Аникеев, М.А. Цыганенко, К.Г. Сыровицкий // MOTROL. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture, Vol. 17, No. 7, – 2001. с. 61-66.

7. Аникеев А.И. К вопросу повышения эффективной процесса уборки урожая путем внедрения элементов агрологистики / А.И. Аникеев, М.А. Цыганенко, К.Г. Сыровицкий, А.Р. Коваль // Motrol. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture. Vol. 18, № 7. Polish Academy of Sciences. 2016. – С.49 - 54.

8. Аникеев А.И. Моделирование процесса уборки и подготовки к хранению кукурузы на зерно / А.И. Аникеев, А.Д. Калюжний, К.Г. Сыровицкий / Інженерія природокористування №8 (2), 2017, – стр. 84-89

9. Анікеев О.І., Сировицький К.Г., Агапов М.О., Бойко А.О. / Методика обґрунтування раціонального складу і швидкісного режиму роботи машинних агрегатів // Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортного комплексів. № 18 (2019), - 62-69.

10. Мельник В.І. Нові можливості при сумісних посівах кормових культур / В.І. Мельник, В.І. Пастухов, М.О. Циганенко, О.І. Анікеев, В.В. Качанов // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 32-36.

11. Мельник В.І. Порівняльний аналіз використання тракторів вітчизняного виробництва на традиційній та енергозберігаючій технології вирощування сільськогосподарських культур / В.І. Мельник, О.І. Анікеев, О.О. Купін // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 63-73.

12. Експлуатація та сервіс техніки. Частина І. Трактори. Навчальний посібник. / С.О. Харченко, О.В. Адамчук, О.І. Анікеев, К.Г. Сировицький, Є.А. Гаєк, І.С. Тіщенко, Д.О. Харченко. За ред. С.О. Харченка. – Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2020. - 140 с.